

Huis Lens op de Schuttersvest

Modernistische architectuur in Mechelen

Op zondag 13 mei trekt Post Factum richting Mechelen voor een bezoek aan het 'huis Lens' van de modernistische architect Huib Hoste en een aansluitende architectuurwandeling. De woning uit 1934-35 werd de voorbije jaren vakkundig gerestaureerd door de huidige bewoners. We zullen er rondgeleid worden door de eigenaar die daarna met ons de stad in trekt op zoek naar nog meer pareltjes.

Huib Hoste

Architect en stedenbouwkundige Huib Hoste (1891-1957) wordt algemeen beschouwd als een van de belangrijkste figuren van de Belgische Moderne Beweging.

Hoste, die afkomstig was uit het Brugse katholieke milieu, studeerde in Gent. Hij liep daar stage bij de architect Louis Cloquet en werd door diens rationalistische visie beïnvloed. Zijn vroege werken, zoals de Sint-Jozefskliniek (1910) in Brugge, situeren zich dan ook helemaal in de neogotische traditie van zijn leermeester.

Gaandeweg werd de architect echter meer beïnvloed door het werk van de Nederlander Hendrik Petrus Berlage, de geestelijke vader van de moderne architectuur in Nederland, die hij leerde kennen tijdens een aantal studiereizen. Na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog vluchtte hij met zijn gezin naar het neutrale Nederland en ontmoette er naast Berlage ook architecten als Van 't Hoff, Wils, Oud, Kramer en De Klerk, en kunstenaars als Mondriaan en Van Doesburg. Dat waren allemaal leden van De Stijl, een Nederlandse kunstbeweging die vernoemd was naar het in 1917 in

Leiden opgerichte tijdschrift De Stijl. De leden van De Stijl streefden naar een radicale hervorming van de kunst, die gelijke tred hield met de technische, wetenschappelijke en sociale veranderingen in de wereld. Door die contacten raakte ook Hoste overtuigd van de noodzaak van de moderne architectuur, maar door zijn katholieke achtergrond was hij het niet eens met alle ideeën van de leden van de beweging.

Tuinwijk Klein Rusland, Achille De Clercq

Tijdens zijn verblijf in Nederland maakte Hoste het ontwerp voor het Belgenmonument in Amersfoort, een gedenkteken ter herinnering aan de internering van gevluchte militairen (1916). Na de oorlog werd hij ingeschakeld in de plannen voor de wederopbouw van België, met de tuinwijk Klein Rusland in Zelzate (1921) en een gedeelte van de tuinwijk Kapelleveld in Sint-Lambrechts-Woluwe (1923-26) als gevolg.

Na zijn terugkeer in België ontwierp Hoste de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Zonnebeke, waarin onmiskenbaar de invloed van Berlage valt te herkennen, zij het sterk vereenvoudigd. Het is opvallend dat hij boven in de westfaçade en boven in de campanile zogenaamde thermenvensters toepast, wat kan duiden op Angelsaksische (palladiaanse) invloed. Zijn eerste echt moderne bouwwerk was zijn

Zwarte Huis in Knokke-Heist. Ontdaan van elke vorm van decoratie, kan men er vanwege de massaverhouding en het kleurgebruik, de invloed van De Stijl in zien.

Vanaf de tweede helft van de jaren 1920 legde Hoste zich, zoals de meeste modernisten, noodgedwongen toe op de bouw van particuliere woningen voor een verlicht burgerpubliek.

Het elementarisme van de dokterswoning in Knokke maakt geleidelijk plaats voor een complexe volumetrische aanpak. In woningen in Zele

(1931), op de Tervurenlaan in Sint-Pieters-Woluwe (1933 en 1935) en in Roeselare (1934) combineerde de architect die aanpak met een centrifugale planopbouw en een ruimtelijke ontplooiing rond een centraal trappenhuis. Hij manifesteerde zich daar als een aanhanger van de internationale stijl, maar zijn modernisme bleef, ondanks het technische raffinement, altijd robuust en potig. Voor meerdere huizen ontwierp Hoste tevens het interieur en het meubilair. In 1934 ontwierp de modernistische architect Huib Hoste dan de advocatenwoning Lens aan de Schuttersvest in Mechelen.

Woning Haegens in Zele

In 1928 sloot Hoste zich aan bij de Congrès Internationaux d'Architecture Moderne (CIAM), een organisatie ter bevordering van functionele architectuur en stedenbouwkunde. Hij stichtte toen het tijdschrift *Opbouwen* dat, als Vlaamse spreekbuis van CIAM, een tegenhanger van het Brusselse *7Arts* was. Van toen af vertoonde hij een toenemende interesse voor stedenbouw. Als hoofdredacteur van *Opbouwen* nam hij bijvoorbeeld deel aan de levendige discussie voor de ontwikkeling van Linkeroever van Antwerpen. Hij stelde er een grote arbeiderswoonstad voor.

Na de Tweede Wereldoorlog richtte hij samen met kunstcriticus K.N. Elno het tijdschrift *Ruimte* op, dat van 1953 tot 1956 verscheen en degelijke bijdragen bracht over architectuur, stedenbouw en vormgeving.

Het huis Lens

De witgeschilderde woning uit 1934-35 werd dus door Huib Hoste gebouwd voor advocaat Lens. Het gebouw telt drie bouwlagen en een achteruitspringende dakverdieping met zonneterras. Op het gelijkvloers bevond zich het advocatenkantoor terwijl het woongedeelte zich op de eerste verdieping bevond. De woning is zeer functioneel en zuiver, net zoals het aanwezige meubilair, dat door Hoste zelf ontworpen werd. Het interieur vertoont gelijkenissen met dat van Huis Sonneveld te Rotterdam, een van de best bewaard gebleven woonhuizen volgens 'Het Nieuwe Bouwen', de verzamelnaam voor de verschillende bouwstijlen en radicale vernieuwingen in de architectuur in Nederland en Duitsland tijdens de jaren 1920. Het Huis Sonneveld, een

vrijstaande villa uit 1933, werd ontworpen door architectenbureau Brinkman en Van der Vlugt in opdracht van Albertus Sonneveld, een van de directeurs van de Van Nellefabriek.

Een ander pareltje

Winkelwoning op de Bruul te Mechelen

De winkelwoning die Hoste in 1938 realiseerde in de Bruul (vlakbij de Botermarkt), is misschien beter gekend bij de meeste Mechelaars... Voor dat pand moest Hoste heel wat bouwtechnische moeilijkheden overwinnen. Zoals uit de bijgevoegde foto blijkt, lag het pand erg schuin op de rooilijn (door de loop van de vroegere Koolvliet). Maar door het aparte concept wist Hoste toch een schitterende innoverende woning te realiseren. Door de schuin opgestelde voorgevels op de oorspronkelijke schuine rooilijnen verkreeg Huib Hoste rechthoekige binnenruimtes! Let vooral op de grote lichtinval door de grote ramen, het ruime uitzicht daardoor op de winkelstraat, de travertijnplaten op de voorgevel én een dakterras met solarium...

Carine De Vos